

Hristiyanlık'ta Evlilik Ve Aile Olgusu

İncil, evliliği Tanrı tarafından tasarlanmış ilahi bir kurum olarak görür. İncil'e göre ilk günahın ardından cennetten düşüş olayı Tanrı'nın planındaki evlilik kurumunun özünden kopmasına neden olmuştur. Ayrıca karı koca arasındaki ilişkiyi bir üstünlük kurma mücadelesine dönüştürmüştür. Boşanmalar evlilikleri parçalamış ve çok eşlilik uygulamaları ve evlilik dışı ilişkiler bu kutsal kurumu bozmuş ve yozlaştırmıştır. İlahi plan, evlilikte tek eşlilik ve süreklilik esasına dayanırken daha sonra bozulan bu düzeni restore etmek İsa Mesih ile mümkün olmuştur. Pavlus, Eski Ahit'in kadınlara bakışı ve Roma-Yunan kültürlerinin etkisiyle, bir taraftan kadınları ilk günahın ve cennetten kovulmanın nedeni olarak görmüş, onların toplum ve ailedeki etki alanlarını daraltmış ve onların kilisede söz sahibi olmalarını engellemiştir. Diğer yönden de İsa ile Kilise arasındaki ilişkideki gibi onları sevgi birliğini oluşturan bireyler olarak vasıflandırmıştır. Kadın yaratılıştaki eşit ve erkeği tamamlayan parçadır ve tıpkı erkek gibi o da Tanrı suretindedir ama o aynı zamanda erkeğin kaburga kemiğinde meydana gelmiş ve erkeğin yalnızlığını gidermek için meydana getirilmiştir. Pavlus, içinde yetiştiği Yahudi toplumunun evlilik ve karı-koca ilişkileri konusundaki inanç ve görüşlerini devam ettirmiştir. Bazı durumlarda kadınlara karşı takındığı eşitlikçi yaklaşım İsa'nın uygulamalarından kaynaklanmaktadır. Ortaçağ feodal toplumunda hiyerarşik bir yapılanma hakimdir. Tanrı evrenin, kral yeryüzünün, erkek ise ailenin (kadın, çocuklar ve köleler) hakimi konumundadır.

Matta 19:3-12'de kendisini evlilik konusunda sıkıştırmaya çalışan Ferisilerin sorularına karşılık İsa Mesih'in evlilik kurumunu ne şekilde restore ettiğini, ona nasıl yeni bir biçim ve anlam kazandırdığını görmek mümkündür. Burada Ferisiler ilk olarak İsa'ya boşanma ile ilgili bir soru yönelttiler. İsa, onlara Eski Ahit'teki ayetlerden örnekler vererek evlenen

iki kişinin artık tek beden olduklarını hatırlatır ve Tanrı'nın birleştirdiğini insanların ayırmaması gerektiğini tembih eder. Bunun üzerine Ferisiler Musa'nın şeriatını anımsatarak onun boşanmaya izin verdiğini söylediler. İsa, bunun nedeninin yüreklerin katılaşması olduğunun altını çizer ve zina dışındaki bir nedenle bir erkeğin eşini boşamasına izin vermez. Bu yeni ve radikal bir uygulama olduğu için havariler İsa'ya kendileri için evlenmemenin daha iyi olacağını ifade ederler. İsa da bu konuda Tanrı'nın rızasını kazanmak uğruna kendilerini hadım edenlerin bulunduğunu hatırlatır ve tavizsiz bir tutum takınır.

Kilise, evliliği, insanın zayıflığına, cinsel yaşam ve çocuk gereksinimine verilen tavizler olarak görüyor ve bu üç olguyu kösteklemek için gayret gösteriyordu. Erkeğin ihtiyacı olan arkadaşlık için tek bir evlilik yeterliydi ve gerçeleştirilecek ikinci evlilik gayrı meşru bir ilişki, üçüncüsü zina ve dördüncüsü de hayvanlığa yakın bir davranıştı. Kilise, cinselliği evliliğin ayrılmaz ve vazgeçilmez bir parçası olarak görmeyi reddediyordu. Evliliğin ne olduğu konusu 7. yüzyıldan 12. yüzyıla kadar sürekli tartışma konusu oldu. Evlilik töreniyle birlikte ahlaki bir sözleşme mi gerçeleştiriliyordu, yoksa evliliğin gerçeleşmesi cinsel birleşme ile teyit edilmeli miydi? Bu konuda varılan nihai karar evliliğin tamamlayıcısının cinsel ilişki değil rıza olduğu yönünde idi. Evlilik yalnızca cinsel ilişkiye girme hakkını getiriyordu ve bu hak yalnızca evlilik içinde kullanılabilirdi. Hıristiyanlık kadınlara yalnızca ruhani eşitlik tanıyordu; bu da alandan ziyade verene yararlı olacak bir hediye idi. Kilise, kadınları özel alanda olduğu konumda tutarken kamusal alanda hayır ve misyonerlik işlerinde kullanıyordu. Kadınları siyasi evliliklerde menfaatleri doğrultusunda da kullandı. İyi ailelerden gelen kadınları Frank ve Sakson önderlerle evlendirip kocalarının din değiştirmelerini sağlamayı amaçladı.

Hıristiyanlık penceresinden bakıldığında mutlu bir evlilik için eşlerin birbirlerine sevgi ve sadakat göstermeleri, bir arkadaş, dost ve refik olmaları, dayanışma ve yardımlaşma içerisinde hareket etmeleri esastır. Bu sürekli birliktelikte sabır ve hoşgörü önemli bir yer tutmalı ve eşler birbirlerine karşı anlayışlı ve bağışlayıcı olmalıdırlar. İki taraf ta görev ve sorumluluklarının bilincinde olmalı ve sınırlarına riayet etmelidirler. Taraflar evliliğin Tanrı tarafından tasarlandığını ve onun birliğini sembolize ettiğini bilerek bu kurumu ayakta tutmayı becerebilmelidirler.

Evliliğin Anlam ve Amacı

Hıristiyanlığa göre evlilik, Tanrı'nın insan neslinin devamını sağlamak üzere, erkek ve kadını yarattıktan sonra oluşturulmasını emrettiği kutsal bir kurumdur. Cinsellik de bu kurumu pekiştiren bir öğedir. Evlilik dini boyutunun yanında, eş/partner olma, tatmin ve yuva kurma müessesesidir. Hıristiyanlık, evliliği hiçbir şekilde salt medeni hal ile alakalı laik bir olay olarak görmez. Evlilik, dinle ilgisi olmayan, dünyevi bir tavır olmanın çok ötesinde bir anlama sahiptir. O, bir yuva kurma ve cinsel tatmin eyleminin fevkinde, tanrının insanlığa olan sevgisinin bir sembolü olarak algılanır. Evlilik aynı zamanda İsa'nın Kiliseye ve bağlılarına olan sevgisini gösteren bir işarettir. Evlilik iki inanan insanın Kilise aracılığıyla ve din adamlarının huzurunda mukaddes bir bağla bağlanmasıdır.

Hıristiyanlıkta evlilik arkadaşlık, çoğalma ve sağlıklı toplum oluşturma amaçlarını da güder.

Hıristiyanlıkta evliliğin öncel amacı karı-kocanın İsa ve Kilise birliğini sembolize eden birlikteliğidir. Çoğalmak, ikincil derecedeki diğer amaçtır. Evlilik, kadın ve erkeğin çok özel bir birlikteliği olarak kabul edilmelidir. Evlilik aynı zamanda İsa Mesih ile Kilise'nin ilişkisini de yansıtan tamamlayıcı bir ilişkidir. Tanrı'nın, kızını evlendiren bir baba gibi Adem ile Havva'yı birleştirdiği düşünülür. Tanrı insanı sevgiyle yarattı ve insanların sevmeyi bilmelerini de istedi. İnsanda doğuştan var olan bu sevmeye eğilimi Tanrı'nın kullarına duyduğu mutlak ve ebedi sevginin bir suretidir. Evlilik, erkek ve kadın cinsinin bir araya gelerek bütünleşmesinin ve Tanrı'nın kutsal emrinin uygulanışıdır. Tanrı'nın insanı erkek ve kadın olarak yaratması evliliğin ilk kaynağını gösteren bir delildir. Birbirine bağlanan kadın ve erkek aslında Tanrı'nın birliğini kanıtlamaktadır.

Hıristiyanlığa göre evlilik, bir erkek ve kadından müteşekkil iki beden birleşerek tek beden olmasıdır. Bedenin tek olduğu yerde ruh da tektir. Evlilik yaratıcının istediği şekilde erkek ve kadının ömür boyu birleşmesi demektir. Adem topraktan yaratıldı ancak Havva Adem'den bağımsız olarak ikinci bir toprak yığınının yaratılmasıyla. Tanrı onu kocasının kaburgasından meydana getirdi. Bu nedenle Hıristiyan perspektifinden Adem ile Havva tek bir bedendir. Dolayısıyla onların evliliği de yaratıcının istediği şekilde ömür boyu sürecek bir birliktelik anlamına gelmektedir. Eşler arasındaki gerçek aşkın Tanrı aşkı ile bütünleştiğine inanılır. Zaten bu sevginin kaynağı olarak Mesih kabul edilir; yani sevgi tanrısal ve Tanrı'dandır. Şu halde ilahi bir tarafı bulunan evliliği bozmak büyük bir günahdır. Evlilik aynı zamanda Tanrı'nın krallığı yolunda çiftin birbirlerine yoldaş olmasıdır. Evlilik kutsaldır; çünkü evliliği Tanrı kurmuştur.

Evliliğin temelleri bir insan tarafından değil bizzat Tanrı tarafından atılmıştır. Bu nedenle evlilik hiçbir zaman medeni hal ile ilgili laik bir olguya indirgenemez. O, Tanrı'nın insanlığa duyduğu sevgiyi simgeleyen yaşamın bir tezahürüdür. Kitab-ı Mukaddes'in Eski Ahid bölümüne göre evliliğin amacı meyve vermek ve çoğalmaktır. Yaratıcı, erkek ve kadını yarattıktan sonra onlardan semereli olmalarını ve çoğalıp yeryüzünü doldurmalarını istemiş ve onlara yeryüzünde, gökyüzünde ve denizlerde yaşayan her canlı üzerinde hakimiyet kurma yetkisi vermiştir. Eski Ahit, Mezmurlar Bölümü'nde çocuk sahibi olmak övülmüş, yaratıcıdan bir miras kabul edilmiş ve teşvik edilmiştir. Tevrat'ta kadın ve erkek, daha en başından yaratılır yaratılmaz üreme ve çoğalma emrine muhatap olarak, aslında karı ve koca rolleri üzerinde temellendirilmişlerdir. İş ve işa yani erkek ve kadın kelimeleri aynı zamanda koca ve karı anlamında da kullanılmıştır.

Kitab-ı Mukaddes, Eski Ahit Tekvin bölümüne göre evlilik yaratıcının bir planıdır. Tanrı gökleri ve yeri yarattıktan sonra yeryüzünün toprağından Adem'i yaratır. Onun burnuna hayat nefesini üfler ve Adem yaşam bulur. Daha sonra onu Aden bahçesine yerleştirir. Onun iyilik ve kötülüğü bilme (hikmet) ağacının dışında bahçedeki her türlü meyveden faydalanmasına izin verir. Tanrı, Adem'in orada yalnız yaşamasının uygun olmadığını düşünür ve kendisi için uygun bir yardımcı yaratmaya karar verir. Ancak bahçedeki hiçbir canlı onun için uygun bir yardımcı olamaz. Nihayetinde Tanrı, Adem'in uykusunu getirir,

onu uyutur ve kaburga kemiklerinden birini alıp onun yerini etle kaplayarak Havva'yı yaratır ve onu Adem'e getirir. Adem de onun insandan meydana getirildiği için kendisine Nisa denileceğini söyler. İnsan eşi için anasını ve babasını terk ederek karısına yapışacak ve bir beden olacaklardır. Yeni Ahitte de aynen Eski Ahitte bildirilen bu yaratılış öğretisi tekrar eder. Buna göre, Pavlus Korintliler 1:11-8 ve 9'da erkeğin kadından değil kadının erkekten yaratıldığını ifade eder. Matta: 19-5'te evlenen kadın ve erkeğin tek beden olacağından bahseder. Buna sayede evlilik ile iki olan insan bir haline gelir ve Tanrı nazarında tek beden oluşturur. Yaratıcının insan ile ilgili planladığı şey tezahür etmiş olur. Yaratıcı tarafından yalnız olması uygun görülmemeyen Adem'e eş olmak üzere kadın yaratılmış ve aile kurma ve evlilik, yaratılışın doğal bir sonucu olarak görülmüştür. İlk insanın yaratılışından itibaren ailenin ilahi emirle kurulmuş ve önemi yaratıcı tarafından vurgulanmış bir kurum olarak bildirilmesi ondan beklenen fonksiyonlarla yakından ilgilidir.

Eski Ahit evliliğe önemle vurgu yapar, hatta Yeremya'da Tanrı, İsrail ile olan ilişkisini kocanın karısı ile olan ilişkiye benzetir. Kitab-ı Mukaddes'teki ifadelerden net bir şekilde ortaya çıkan durum Adem'in yaratılışta önceliği vardır, Havva ise ona bir yardımcı olarak yaratılmıştır. Yani Havva ikincil varlıktır. Üstelik Adem topraktan yaratılırken Havva onun kaburga kemiğinden meydana gelmiştir. Bir başka ifade ile yaratılışı Adem'e bağımlıdır. Havva, Adem gibi topraktan meydana getirilip kendisine ruh üflenmemiştir. Hıristiyan bakış açısına göre evlilik oluşumu için dört maddenin ön plana çıktığı görülmektedir. Bunlar kişinin kendi ailesinden ayrılması, yeni birine bağlanması, onunla bir beden olması ve hayat boyu sürecek bir birliktelik kurması. Bu dört safha her insanın doğal süreçte yaşadığı bir tecrübedir. İnsan ailesi içinde yetiştikten sonra kendi ailesini kurması, onu yönetebilmesi, anne-baba olmayı öğrenebilmesi için ayrılmalıdır. Meydana gelen yeni aileye sınıksız bağlanmalı, tek beden olup bu birlikteliği bir yaşam boyu sürdürmelidir. Eski Ahit Tekvin bölümünde insanların zamanla yeryüzünde çoğaldıkları, onlardan doğan kızların erkeklere etkileyici ve güzel geldikleri, böylece aralarından kendilerine eşler seçtikleri anlatılır.

Erken Dönem Kilise Babaları evliliğin amacının üremek olduğunu söylerler ve cinsel birleşmenin mahsulü olan çocukların iyi birer Hıristiyan olarak yetiştirmelerine vurgu yaparlar. Örneğin, Lactantius bu konuda şunları söyler:

“Tanrı bize gözlerimizi hazzı görüp yaşamak için vermedi, onları ancak yaşam gereksinimlerini karşılayacak eylemleri gerçekleştirmek için verdi; yine aynı şekilde, vücudun genital (üreme) bölgesini yeni kuşakların üremesi dışında başka bir amaçla vermedi.”

Jovinian'da zürriyetin devamı için çocuk sahibi olmanın cinsel birleşmenin biricik amacı olduğunu ifade eder:

“... O, bizim çocuk meydana getirmenin dışındaki herhangi bir cinsel ilişkiyi onaylayacağımızı mı sanıyor?”

Yine Augustine de evlilikteki cinsel ilişkinin asıl gayesinin üremek ve çoğalmak olduğu görüşünü ileri sürerken şunları der;

“Çocuk sahibi olmak için gerekli olan cinsel ilişkiye girmek evlilik için yegane değerli olan şeydir. Ancak bu gerekliliğin ötesine geçen artık aklın değil şehvetin peşinden gider. Yalnızca bu evliliğin karakterine uygundur.”

Salamisli Epiphanius/Epiphanius of Salamis, Dini Sapkınlıklara Karşı Ecza Dolabı adlı eserinde hamileliği önleyici eylemlerin yanlış olduğunu evlilikteki cinsel ilişkide esas olanın zürriyeti devam ettirmek olduğunu ifade ederken şunları söyler:

“Çocuklara hamile kalmayı engellemek için genital işlemler uyguluyorlar. Zürriyet sahibi olmak gayesiyle değil şehvi arzularını tatmin etmek için ... Onlar doğru yoldan çıkmaya istekli olanlardır.”

Hıristiyanlığa göre Tanrı'nın kendisi sevgidir ve insanı sevgiyle yaratmıştır; dolayısıyla insan da sevmeyi bilmelidir. Tanrı insanı kadın ve erkek olarak yaratıp birlik ve sevgi içerisinde yaşamaları için onları evliliğe çağırmaktadır. Temeli Tanrı tarafından atılmış olan bu birliktelik doğası gereği çiftlerin mutluluğu, soyun devamı ve çocukların eğitilmesi üzerine temellendirilmiş bir beraberliktir. Tanrı'nın ilk tasarısı olan bozulmaz birlikteliği amaçlayan evlilik, sevgi, süreklilik ve sadakat esasına dayanır.

Evlilik Tanrı'nın bir hediyesidir. Evliliğin özünde karşılıklı bir arzu ve çekicilik, karşılıklı bir anlaşma ve adanmışlık vardır. Yine karşılıklı bir yakınlık, arkadaşlık ve refakat duygusu söz konusudur. O, bizzat Tanrı tarafından düzenlenmiş ve tayin edilmiştir. Cinsel dürtü, çoğalma duygusu ve birliktelik arzusu ile çevrelenmiştir. Bir başka ifade ile açıklanacak olursa evlilik, yine Tanrı tarafından insanın içerisine yerleştirilen seçme ya da seçilme duygusu, aidiyet hissi, kendini vakfetme veya adama duygusu ile donatılmıştır. Evliliğin diğer işlevleri arasında üreme ve çoğalma isteği, sosyalleşme aracı, sadakat, koruma ve korunma güdüsü, sahiplenme ve sahip çıkma arzusu, cinsellik ve duygusal bağlanma hissiyatı gibi pek çok özellikleri gibi pek çok özellik bulunmaktadır. İncil'in vurgu yaptığı evlilik, Tanrı'nın huzurunda ve insanların tanıklıklarıyla kurulan, bir kadın ve erkek arasında gerçekleştirilen ve normal olarak cinsel ilişki ile ikmal edilen kutsal bir bağ, bir birliktelik, bir sözleşmedir. Evlilik, devamlılık, mukaddeslik, mahremiyet, karşılıklı ilişki ve müstesnalık ile karakterize edilen kutsal bir bağıdır.

Evlimenin ve Ailenin Önemi

Aile 'evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birliktir'. Aile, her toplumda görülen ve varlığı insanlık tarihi kadar eski bir kurumdur ve evrensel bir özellik arz eder. Toplumun temel taşı olan aile hem dinler, hem ideolojiler ve hem de devletler tarafından üzerinde özenle durulan bir yapı olagelmıştır. Hıristiyanlık'ta aile kutsal bir müessesedir. İdeal bir ailenin kendine has belirli birtakım özellikleri vardır. Aile her şeyden önce sevgiyle oluşturulmuş, sıcak bir atmosferin hakim olduğu korunma ortamına sahip bir yuvadır. O aynı zamanda çocukların sevilip bakıldığı ve yetiştirildiği bir sevgi yumağıdır; çocukların ilk ders

gördükleri bir okul ve örnek ahlaki modeli edindikleri bir eğitim kurumudur. Çocukların dinlerini öğrenecekleri ve disipline edilecekleri bir eğitim yuvası ve paylaşma ile dayanışmanın öğrenildiği bir ortamdır. Aile çocukların Tanrı sözünü öğrendikleri kutsal bir yerdir.

Toplumun çekirdeği ve temeli mesabesindeki ailenin sağlam ve düzenli olması, her toplumda ya da inanç biçiminde olduğu gibi Hıristiyanlık'ta da üzerinde çok önemle durulan konulardan bir tanesidir. Güçlü bir aileyi oluşturmak için öncelikle onun manevi-dini değerlerle donatılmış olması, Hıristiyan toplumunun bekası için sağlam bir köprü vazifesi görmesi, eşlerin ve çocukların demir atabilecekleri güvenli bir liman konumunda bulunması gerekmektedir. Hıristiyan bir ailede mutlu bir evliliğin elemanları olarak bağlılık, sadakat ve sevgi, yardımlaşma ve dayanışma, yapılan hatalardan pişmanlık duyma, bu hataları itiraf ve bağışlama dileme, evliliğin meyveleri olan çocuklar, eşlerin birbirlerine fiziksel yakınlık göstermeleri ve ilgili olmaları, öfkeyle başa çıkma ve evdeki mali durumun iyi idare edilmesi sayılabilir.

Hıristiyan toplumu insanların ne kadar iyi oldukları üzerine değil bağışlama üzerine kurulmuştur. Kilise de insanın iyiliğini değil, Tanrı'nın bağışlayıcılığını esas alır. Bu nedenle Hıristiyanlar anlaşmazlık ve çatışmaların hayatın bir gerçeği olduğunu bilmeli ve iyi olmaya gayret edip, farklı olanla birlikte yaşamının ve uzlaşmanın yolunu bulmalıdır. Bundan dolayı eşler kusursuz bir evlilik beklentisinde olmamalıdır. Evlilikleri bitiren anlaşmazlıklar değil, ihmalkarlık, ilgisizlik ve saygının yitirilmesi gibi konulardır. Bağışlama sağlıklı bir evliliğin temel gücüdür ve yine evlilikte kişilerin karşılıklı fedakarlıkları onların ruhsal gelişimine de katkıda bulunacaktır. Eşler paylaşmayı, evliliğin bekası için taviz vermeyi ve atılacak adımları birlikte kararlaştırmayı ihmal etmemelidirler.

Yararlanılan Kaynaklar

Mesut Buluç, Hıristiyanlık'taki Kutsal Metinler Işığında Evlilik

Hakkı Şah Yasdıman, Yahudi Dininde Ailenin Yeri

Derek Prince, Evlilik Antlaşması

Thomas Michel, Hıristiyan Tanrıbilimine Giriş-Dinler Tarihine Katkı

Duncan Heaster, İncil'in Temelleri: Bir Çalışma Kitabı

Hülya Çetin, Dağdaki Vaazda Boşanma

Turgay Üçal ve Derek Malcolm, Ahlak: Kutsal Kitap'a Göre Etik

Mehmet Aydın, Hıristiyan Kaynaklarına Göre Hıristiyanlık

M. Zeki Duman, Aile Kurumu Üzerine Tarihsel Bir Okuma Girişimi ve Muhafazakar İdeolojinin Aileye Bakışı

*Bu çalışmanın tüm hakları, Mesut Buli'e aittir.

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category istihbarat]

[tags HRİSTİYANLIK DOSYASI, Hristiyanlık, Evlilik, Aile, Olgu]